

Sygn. akt I ACa 338/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	<u>SSA Józef Wąsik (spr.)</u>
Sędziowie:	SSA Grzegorz Krężolek SSA Sławomir Jamróg
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) w W.

przeciwko M. W.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 23 stycznia 2013 r. sygn. akt VII GC 297/12

oddala apelację.

Sygn. akt I A Ca 338/13

UZASADNIENIE

Strona powodowa Stowarzyszenie (...) w W. domagała się zasądzenia od pozwanej M. W. kwoty 3.269,51 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu, tytułem wynagrodzenia autorskiego wynikającego z umowy licencyjnej zawartej między stronami w dniu 23.01.2008r za publiczne odtwarzanie utworów w lokalu prowadzonym przez pozwaną.

Pozwana nie udzieliła odpowiedzi na pozew i nie stawiała się na rozprawie wobec czego Sąd Okręgowy wydał wyrok zaoczny uwzględniający powództwo w kwocie 2801 zł, a w pozostałej części oddalił je.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strony wiązała umowa z dnia 23.01.2008r nr (...) na publiczne odtwarzanie utworów w lokalu prowadzonym przez pozwaną w S.. Z tytułu publicznych odtworzeń utworów określonych szczegółowo w umowie pozwana zobowiązana

była do zapłaty na rzecz powoda wynagrodzenia autorskiego poczynszy od stycznia 2008r w wysokości 291 zł kwartalnie określonego w § 5 ust.1 umowy.

W dniu 18.04.2011r powód zawiadomił pozwaną, że poczynszy od 1.04.2011r będzie doliczał do wynagrodzenia umownego 23% podatku od towarów i usług VAT w związku z wprowadzeniem takiego podatku w stosunku do wynagrodzeń za korzystanie z utworów.

Powódka wystawiała stosowne faktury z tym, że za okres od 1.07.2011r zawierały one podatek VAT w wysokości 66,93 zł.

Pismem z dnia 1.10.2012r powód wypowiedział umowę licencyjną i zażądał zapłaty wynagrodzenia.

W ocenie Sądu I Instancji powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie co do kwoty 291 zł kwartalnie tak jak to wynikało z zapisów umowy. Sąd nie podzielił stanowiska powoda, że pozwana była zobowiązana do uiszczenia także podatku VAT od wynagrodzenia określonego w umowie skoro takim podatkiem zostały obciążone wynagrodzenia autorskie poczynszy od 1.04.2011r. Z zasad prawa zobowiązań wynika bowiem, że zakres obowiązku dłużnika obejmuje to co wynika z treści zobowiązania. Jeśli zatem przy zawieraniu umowy uzgodniono wynagrodzenie nie obejmujące podatku od towarów i usług wg. określonej stawki, nie stwarza to uprawnienia dla powoda do podniesienia jednostronnie tego wynagrodzenia w granicach należnego podatku VAT jeśli takim podatkiem zostały obłożone wynagrodzenia autorskie. Obowiązek zapłaty zwiększonego wynagrodzenia przez pozwaną może wynikać jedynie ze zmiany umowy. Powód nie ma zatem możliwości żądania dodatkowego świadczenia ponad uzgodnione wynagrodzenie powołując się na to, że nie uwzględnia ono podatku od towarów i usług.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko powoda, że podatek VAT jest elementem „cenotwórczym”, co oznacza tylko tyle, że sprzedawca towaru czy usługi, kalkulując cenę (tu wynagrodzenie) jest uprawniony do wliczania do niej tego podatku. O wysokości jednak ceny (wynagrodzenia) decyduje jednak treść umowy stron (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z 6.11.2002r., I CKN 1158/00, i z 23.01.1998r., I CKN 429/97 i uchwale z 21.07.2006r III CZP 54/06).

Sąd miał na uwadze, że w ramach swobody umów (por. art. 353¹k.c.) strony mogą swobodnie umówić się co do tego, czy podatek VAT będzie czy też nie będzie elementem wynagrodzenia. Rozstrzygnięcie więc, czy strona zobowiązania jest do zapłacenia, jako elementu wynagrodzenia, kwoty odpowiadającej podatkowi od towarów i usług należnemu od takiej usługi zależy od treści łączącej strony umowy. W sporem objętym przypadkiem wynagrodzenie wynosiło kwotę 291 zł kwartalnie przez cały okres obowiązywania umowy i wskazanie w jej treści, że nie obejmuje ono podatku VAT (por. § 5 ust.2 umowy) nie spowodowało, że powód, tak jak to uczynił w pozwie, miał prawo jednostronnie doliczyć taki podatek do umówionego wynagrodzenia.

Odsetki zasądzono na mocy art. 481§ 1kpc od upływu terminu zapłaty faktur.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 i art. 99 oraz 100 kpc i należne powódce obejmują: opłatę od pozwu (164 zł), wynagrodzenie pełnomocnika (600 zł), opłatę od pełnomocnictwa (17 zł) i uwzględniają fakt oddalenia powództwa w części. Wyrokowi nadano rygor natychmiastowej wykonalności wobec spełnienia przesłanek wynikających z art. 333§ 1 pkt 3 kpc.

Apelację od tego wyroku wniosła strona pozwana zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie zapisu § 5 ust. 2 umowy i błędne przyjęcie, że powód nie był uprawniony do doliczenia podatku VAT mimo, że strony w umowie określiły, że wynagrodzenie jest wynagrodzeniem netto;
2. naruszenie prawa materialnego, w postaci naruszenia art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach (Dz.U. z 2001 r. Nr 97, poz. 1050 ze zm.) w zw. z art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2004 r., Nr 54, poz. 535 z późn. zm.) w zw. z art. 56 k.c. i 65 k.c. poprzez ich niezastosowanie, a w konsekwencji

brak uwzględnienia, iż nałożony od 1 kwietnia 2011 r. na działalność strony powodowej podatek od towarów i usług jest elementem cenotwórczym, który z mocy ustawy należy doliczyć do kwoty wynagrodzenia (ceny), w sytuacji, gdy strony w umowie wskazały, iż wynagrodzenie jest wyrażone w kwocie netto, tj. nieuwzględnienie, iż na wynagrodzenie z mocy przepisów ustawy składa się ustalona kwota netto oraz podatek od towarów i usług w obowiązującej wysokości, a w konsekwencji zasądzenie na rzecz strony powodowej jedynie kwoty netto wynagrodzenia, z pominięciem należnej kwoty odpowiadającej w/w podatkowi.

Na tej podstawie wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu za obie instancje.

Sąd Apelacyjny, po rozpoznaniu apelacji zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna. Sąd I Instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny przyjął za swoje oraz trafnie zastosował przepisy prawa procesowego i materialnego.

Wnioski dowodowe powoda sprowadzały się do dowodów z dokumentów. W tej sytuacji należało dokonać wykładni umowy w oparciu o językowe zasady interpretacji, a te nie pozwalają na podzielenie interpretacji zawartej w uzasadnieniu apelacji.

W § 5 ust. 1 tejże umowy ustalono, że zryczałtowane wynagrodzenie autorskie stanowi kwota 291 zł kwartalnie, zaś w § 5 ust. 3 wskazano, że wynagrodzenie autorskie ustalone umową nie obejmuje podatku od towarów i usług (VAT).

Jednakże w ust. 2 powołanego § określono zasady zmiany ustalonego wynagrodzenia. Uściślono, że określone stawki ryczałtowe będą podlegać zmianie w okresach rocznych z uwzględnieniem średniej zmiany, stosownie do wskaźnika wzrostu wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, ustalonego na podstawie obwieszczeń prezesa GUS w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw (za poszczególne miesiące), publikowanym w Monitorze Polskim za okres objęty waloryzacją. Przewidując możliwość zmiany wynagrodzenia strony nie przewidziały jego zmiany w razie wprowadzenia obowiązku podatkowego od towarów i usług. Takiego sposobu regulacji tej kwestii nie można uznać za przypadkowy, lecz celowo zamierzony przez strony.

Zastrzeżeniu, że wynagrodzenie autorskie nie obejmuje podatku VAT, nie można nadawać decydującego znaczenia, albowiem poza sporem jest, że w chwili zawarcia umowy publiczne odtwarzanie na podstawie umowy licencyjnej nie było obciążone podatkiem od towarów i usług. Zatem oczywistym jest, że wynagrodzenie ustalone w umowie było wynagrodzeniem netto.

Brak zatem podstaw do przyjęcia, że strony przewidując w przyszłości wprowadzenie podatku VAT zgodziły się na doliczenie kwoty podatku do wynagrodzenia netto. Gdyby strony rzeczywiście miały taką wolę, z pewnością by to zawarły w umowie.

Tymczasem umowa nie wskazuje, że w przypadku wprowadzenia podatku od towarów i usług to pozwana ma ponosić w całości obciążenie z tego tytułu.

Wysłanie przez stronę powodową do pozwanej pisma, na które nie otrzymała odpowiedzi, nie oznacza, że pozwana zaakceptowała stanowisko strony powodowej wyrażone w tym piśmie. W ustalonym stanie faktycznym brak jest czynności konkludentnych (np. uznania długu) wskazujących na przyjęcie, że pozwana godziła się na doliczenie do uzgodnionego wynagrodzenia stawki VAT i na zapłatę obok określonego wynagrodzenia całego podatku wprowadzonego po zawarciu umowy.

Po zawarciu przez strony umowy licencyjnej, weszła w życie nowelizacja ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług, którą dodano art. 8 ust. 2a tejże ustawy, na podstawie którego działalność strony powodowej, jako organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, została objęta podatkiem VAT. Jednocześnie zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 lipca 2001 roku o cenach przez cenę należy rozumieć wartość wyrażoną w jednostkach pieniężnych, którą kupujący jest obowiązany zapłacić przedsiębiorcy za towar lub usługę; w cenie uwzględnia się

podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów sprzedaż towaru (usługi) podlega obciążeniu podatkiem od towarów i usług oraz podatkiem akcyzowym. Bez zmiany ceny nie jest możliwe podwyższenie kwoty określonej w umowie. Strony w umowie nie przewidziały automatycznej klauzuli podwyższającej na wypadek wprowadzenia podatku VAT na świadczenie (usługę) stanowiącą przedmiot umowy a ewentualność zmiany stosunków przewidywały o czym świadczy § 5 pkt. 3 umowy. Wszelkie zaś zmiany w tym zakresie winny wynikać z oświadczeń złożonych pod rygorem nieważności na piśmie (§11 umowy).

Należy zatem zgodzić się z Sądem I Instancji, że strona powodowa nie była uprawniona do jednostronnej zmiany umowy i żądania od pozwanych zapłaty wynagrodzenia wyższego niż to zostało określone w umowie.

Sąd Apelacyjny podziela pogląd, że podatek VAT ma charakter cenotwórczy, jednakże oznacza to jedynie tyle, że sprzedawca towaru czy usługi, kalkulując cenę czy też wynagrodzenie jest uprawniony do wliczania do niej tego podatku. W chwili kalkulowania wynagrodzenia podatek taki nie obowiązywał a sama nowelizacja ustawy nie powoduje automatycznego podwyższenia kwoty wynagrodzenia określonej w umowie stron o podatek VAT (por. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 1998-01-23, I CKN 429/97, Opubl: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna rok 1998, Nr 9, poz. 139, str. 47 oraz uchwała Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 2006-07-21, III CZP 54/06, Opubl: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna rok 2007, Nr 5, poz. 66, str. 13).

Podsumowując, powołać należy się na wyrok SN z dnia 29 maja 2007 r., V CSK 44/07, lex nr 447467, który Sąd Apelacyjny w pełni podziela, a w którym to Sąd Najwyższy wskazał, że „podwyższenie ceny (w znaczeniu określonym w ustawie o cenach) o kwotę podatku VAT, który nie był w niej pierwotnie ujęty, wymaga koniunktywnie zmiany umowy przez czynność prawną obu stron oraz tego, aby przepisy podatkowe statuowały w ogóle obowiązek podatkowy w odniesieniu do tego rodzaju czynności (transakcji)”. Apelujący pomija, że konsekwencją wprowadzenia podatku VAT po zawarciu umowy może być poniesienie skutków z tym związanych przez obie strony tym bardziej, że pozwana nie musi być zainteresowana dalszym odtwarzaniem muzyki w lokalu jeżeli wiąże się to ze zwiększeniem obciążeń finansowych. Kalkulacja w tym względzie jest pochodną także przychodów i strona pozwana winna wyrazić wolę, że godzi się płacić wynagrodzenie zwiększone o całą stawkę VAT.

Konkludując, wskazać należy, że wobec braku zmiany umowy, żądanie strony powodowej co do podwyższenia wynagrodzenia o podatek od towarów i usług nie znajduje uzasadnienia.

Biorąc pod uwagę przedstawione argumenty Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.